

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 maja 2015 r. Sąd Rejonowy w Kutnie Wydział IV Pracy oddalił powództwo J. K. przeciwko A. K. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.350,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Przed Sądem Okręgowym – Sądem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi IX Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. toczyła się sprawa z powództwa A. K. prowadzącego Zakład (...) w K. przeciwko M. K. (1) o odszkodowanie w kwocie 126.402,24 zł. Roszczenie powód oparł o treść przepisu art. 124 § 1 pkt. 1 kp wskazując, że pozwana M. K. (1) jako kasjerka była materialnie odpowiedzialna za powierzone jej z obowiązkiem wyliczenia się pieniądze należące do pracodawcy.

Prawomocnym wyrokiem wydanym w dniu 14 czerwca 2006 r. w sprawie IX Pm 1/03 Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi zasądził od M. K. (1) na rzecz A. K. kwotę 73.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 20 maja 2003 r. do dnia zapłaty oraz 5.280 zł tytułem zwrotu kosztów wpisu sądowego. Apelacja pozwanej M. K. (1) od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 14 czerwca 2006 r. wydanego w sprawie IX Pm 1/03 została oddalona przez Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem wydanym w dniu 31 października 2006 r. w sprawie III APa 48/06. Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie IX Pm 1/03 oraz wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 14 czerwca 2006 r. wydanego w sprawie IX Pm 1/03 zostały zaopatrzone w klauzulę wykonalności.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 23 marca 2012 roku Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie VIII Po 1/12 w punkcie 1 nadał klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 14 czerwca 2006 roku, wydanemu w sprawie IX Pm 1 /03 przeciwko małżonkowi dłużnika – J. K. z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową małżeńską. Zażalenie dłużnika J. K. od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 23 marca 2013 r. wydanego w sprawie VIII Po 1/12 w zakresie punktu 1 zostało oddalone przez Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem wydanym w dniu 11 czerwca 2012 r. w sprawie III APz 19/12.

W oparciu o tytuł wykonawczy w postaci wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 14 czerwca 2006 r. wydanego w sprawie IX Pm 1/03 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 14 kwietnia 2006 r. oraz postanowienia Sądu Okręgowego w Łodzi – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 23 marca 2012 r. wydanego w sprawie VIII Po 1/12 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności z dnia 23 marca 2012 r. na wniosek Zakładu (...) w K. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Kutnie – A. M. wszczął postępowanie egzekucyjne Km 984/11 przeciwko dłużnikowi J. K..

Powód J. K. pozostaje w związku małżeńskim z M. K. (1) od 1984 r. J. K. brał udział w postępowaniu o nadanie przeciwko niemu klauzuli wykonalności, składał zażalenie na postanowienie kończące to postępowanie. Powód miał świadomość toczących się postępowań sądowych przeciwko żonie. Powód wraz z żoną prowadzą wspólne gospodarstwo domowe, małżonka powoda obecnie nie pracuje i jest na utrzymaniu powoda.

W dniu 19 lipca 2004 r. małżonkowie znieśli małżeńską wspólność majątkową.

Powód upatrywał naruszenia zasad współżycia społecznego w tym, że przez 7 – letni okres zatrudnienia w zakładzie pozwanego w Zakładach (...) w K. miały miejsce liczne nieprawidłowości i zaniedbania w dokumentacji i w ocenie powoda te nieprawidłowości spowodowały, że żonę powoda obarczono odpowiedzialnością za powierzone jej pieniądze.

W trakcie postępowania o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko powodowi jako małżonkowi dłużnika M. K. (1) przedmiotem analizy były zarzuty powoda dotyczące zarówno rozdzielnosci majątkowej pomiędzy stronami jak i okoliczności, że wierzytelność A. K. wobec żony powoda miała swoje oparcie w czynie niedozwolonym.

Analizując zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd Rejonowy uznał, że nie budzi on wątpliwości, nadto nie był kwestionowany przez strony postępowania. Sąd oddalił natomiast wniosek powoda o przesłuchanie świadka M. K. (1) zgłoszony na okoliczności określone pismem z dnia 24 lutego 2015 roku, jako całkowicie zbędne dla rozstrzygnięcia sprawy o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał powództwo za nieuzasadnione i podlegające oddaleniu w całości.

Sąd podniósł, iż zgodnie z art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie;

3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jęgo małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Zgodnie natomiast z art. 843§3 k.p.c. w pozwie powód powinien przytoczyć wszystkie zarzuty, jakie w tym czasie mógł zgłosić, pod rygorem utraty prawa korzystania z nich w dalszym postępowaniu. Jest to termin prekluzyjny mający na celu zapobieżenie nadużywaniu powództwa przeciwegzekucyjnego. Zasadność powództwa z art. 840 k.p.c. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności ocenia się według stanu rzeczy w chwili orzekania.

W pierwszej kolejności Sąd zważył, że w niniejszej sprawie jest związany na podstawie art. 365§1 k.p.c. prawomocnym orzeczeniem Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie IX Pm 1/03 oraz prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie VIII Po 1/12 z dnia 23 marca 2012 roku, które zostały poddane wszechstronnej kontroli instancyjnej. Z powyższych orzeczeń wynika, iż żona powoda dopuściła się wobec A. K. czynu niedozwolonego i jest zobowiązana do naprawienia wyrządzonej szkody. Przeciwko powodowi zaś nadano klauzulę wykonalności jako przeciwko małżonkowi dłużnika przy czym przedmiotem rozpoznania był charakter zobowiązania M. K. oraz fakt istnienia między nimi rozdzielnosci majątkowej.

Zdaniem Sądu powód nie wykazał w niniejszej sprawie, aby wystąpiła którakolwiek ze wskazanych wyżej przesłanek pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego zaś okoliczności wskazywane przez powoda w toku postępowania były już przedmiotem rozpoznania w toku postępowania o nadanie klauzuli przeciwko małżonkowi dłużnika zarówno przed Sądem Okręgowym w Łodzi, jak i Sądem Apelacyjnym w Łodzi a zatem jeszcze przed nadaniem przeciwko powodowi klauzuli wykonalności, a więc przed powstaniem tytułu wykonawczego. Nie można bowiem abstrahować od okoliczności, iż tytuł wykonawczy wobec powoda jest oparty na art. 787 k.p.c., a więc na nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika. W rozpoznawanej sprawie nie zaszły żadne ze zdarzeń ujętych w art. 840 k.p.c. Przykładem takowych zdarzeń mogłoby być wykonanie zobowiązania, świadczenie w miejsce wypełnienia, odnowienie czy też potrącenia (sporne). W istocie zarzuty powoda mają na celu obalenie prawomocnego orzeczenia

będącego podstawą egzekucji. Zarzuty powoda sprowadzają do gołosłownej polemiki, z niekorzystnymi dla niego rozstrzygnięciami.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy powód podnosił, że wierzytelność A. K. względem M. K. (1), miała swoje źródło w delikcie, zatem jest ona odpowiedzialnością osobistą, a wierzytelność nie wynikała z czynności prawnej dokonanej przez jednego z małżonków za zgodą drugiego zgodnie z art. 787 k.p.c., na który powoływał się wierzyciel A. K.. Wskazanych przez powoda okoliczności, zdaniem Sądu nie sposób podciągnąć pod żadną z wymienionych podstaw, które mogły by doprowadzić do skutku pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności. Sąd wskazał, że powództwo opozycyjne zmierza w istocie do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenia, przy czym zwalcza ono wyłącznie wykonalność wyroku, nie dotykając jego prawomocności. Zmierza ono do uniemożliwienia wykonania tytułu wykonawczego, który okazał się zdezaktualizowany. Powództwo z art. 840 k.p.c., jako środek merytorycznej obrony dłużnika, pozwala na zakwestionowanie wykonalności tytułu wykonawczego w drodze badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tym tytułem i w konsekwencji musi być oparte na przyczynach materialno - prawnych - podstawach wymienionych w punktach 1-3 omawianego przepisu (stanowisko to jest ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażonym w uchwale z dnia 17 kwietnia 1985 r., III CZP 14/85, OSNC 1985, nr 12, poz. 192; wyroku z dnia 21 lipca 1972 r., II CR 193/72, OSNC 1973, nr 4, poz. 68; postanowieniu z dnia 24 sierpnia 1973 r., II PZ 34/73, Lex, nr 7295; postanowieniu z dnia 18 marca 1971 r., I CZ 110/70, Lex, nr 6896). Powództwo opozycyjne przewidziane w art. 840 k.p.c. nie prowadzi natomiast do ponownego merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem. W związku z tym nie jest dopuszczalna merytoryczna zmiana uprzednio wydanego prawomocnego orzeczenia w oparciu o przepis art. 840 kpc. (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 grudnia 1972 r., II PR 372/72, OSP 1973, z. 11, poz. 222).

Sąd Rejonowy podzielił również pogląd, że „Gdy sąd w postępowaniu klauzulowym oddalił zażalenie dłużnika, a następnie dłużnik na tych samych podstawach oparł powództwo opozycyjne, sąd rozpoznający sprawę w procesie powinien wydać wyrok oddalający to powództwo bez ponownego rozpoznawania powołanych w nim okoliczności” (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 maja 2008 r., I CSK 541/07 niepubl.). Wydane w postępowaniu klauzulowym postanowienie nie jest, co prawda, objęte powagą rzeczy osądzonej, niewątpliwie jednak prawomocne postanowienie wydane w tym postępowaniu wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy (art. 365 k.p.c.). W konsekwencji, ponowne badanie w sprawie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności okoliczności, które były już badane przez sąd w postępowaniu klauzulowym naruszałoby art. 365 k.p.c.

Odnosząc się z kolei do stanowiska powoda o konieczności zastosowania art. 5 k.c. Sąd wskazał, że przepis ten nie może stanowić samodzielnej podstawy powództwa, co oznacza, że bezpośrednio na jego podstawie nie można oprzeć żądań. Podstawę taką stanowią inne przepisy prawne, których przesłanki zostały spełnione w związku z zaistnieniem nadużycia prawa. W przypadku powództwa opozycyjnego podstawą tą jest art. 840 k.p.c. a nie samoistnie art. 5 k.c.

Ponadto Sąd uznał, iż niezależnie od tego, że powództwo przeciwegzekucyjne, jak i każde inne, co do zasady nie może być wywodzone wyłącznie z treści normy prawnej zawartej w art. 5 k.c., to dodatkowo argumentacja powoda w tym przedmiocie jawi się jako nieprzekonywająca. Powód nie wskazał bowiem jakich konkretnie zasad współżycia społecznego dotyczy jego pozew i na czym miałyby polegać nadużycie prawa. Z tego względu również art. 5 k.c. nie może stanowić podstawy dochodzenia żądań w przedmiotowej sprawie, zresztą przepis ten nie może stanowić skutecznej podstawy trwałego pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności.

Według Sądu tytuły wykonawcze, które kwestionuje strona powodowa to prawomocne orzeczenia sądowe, ich podważanie w drodze powództwa o pozbawienie wykonalności jest zatem niedopuszczalne poza enumeratywnie wymienionymi sytuacjami z art. 840 k.p.c., z których żadna nie zaszła w niniejszym stanie faktycznym. Z tych względów w oparciu o przywołane przepisy Sąd oddalił przedmiotowe powództwo w całości jako pozbawione podstaw faktycznych i prawnych.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98§1 i 3 kpc w zw. z art. 102 kpc w zw. z §6 pkt. 6 w zw. z § 11 p. 7 w zw. z § 12 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności

adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 461) zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.350 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od powyższego orzeczenia w całości wniósł powód.

Wyrokowi z dnia 29 maja 2015 r. skarżący zarzucił naruszenie:

- art. 49 k.p.c., przez nie wyłączenie od orzekania w sprawie sędziego referenta pomimo złożenia przez powoda uzasadnionego wniosku w tym przedmiocie,

- prawa procesowego poprzez oddalenie wniosku dowodowego powoda o przesłuchanie świadka M. K. na okoliczności związane z pozbawieniem tytułu wykonawczego wykonalności,

- błąd w ustaleniach faktycznych mających wpływ na wynik rozstrzygnięcia przez przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie brak jest podstaw do uwzględnienia powództwa pomimo istnienia pomiędzy małżonkami rozdzielności majątkowej, oraz pominiecie faktu, iż wobec popełnienia czynu niedozwolonego to małżonka powoda jest wyłącznie zobowiązana do naprawienia szkody,

- prawa materialnego art. 5 k.c. w zw. z 415 k.c. poprzez sprzeczne z zasadami współżycia społecznego zobowiązanie powoda do naprawienia szkody, której nie wyrządził,

- art. 365 § 1 k.p.c. poprzez uznanie, iż Sąd jest związany orzeczeniami Sądu Okręgowego z dnia 14.06 2006 r. w sprawie IX Pm 1/03 oraz postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 23.03.2012 r. w sprawie VII Po 1/12,

- art. 787 k.p.c. poprzez uznanie, że nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika, zamyka powodowi możliwość obrony w trybie art. 840 § 1 k.p.c.

Z uwagi na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa, ewentualnie zaś o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kutnie. Z ostrożności procesowej apelujący wniósł też o zwolnienie go od ponoszenia kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym z uwagi na trudną sytuację zdrowotną i osobistą.

Wnioskiem z dnia 28 października 2015 r. apelujący wniósł o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, z uwagi na nieznaną przez niego obowiązujących przepisów prawa, złożoność sprawy oraz trudną sytuację materialną i zdrowotną.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem orzeczenie Sądu Rejonowego jest prawidłowe i znajduje oparcie zarówno w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak i obowiązujących przepisach prawa.

Sąd Okręgowy w pełni aprobuje ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i przyjmuje je jako własne. Podziela również wywody prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie znajdując żadnych podstaw do jego zmiany bądź uchylenia.

Nim jednak Sąd odniesie się do zarzutów apelacji co do meritum, wyjaśnienia wymaga kwestia odrzucenia wniosku powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu postanowieniem wydanym na rozprawie apelacyjnej w dniu 12 listopada 2015 r., jako mająca znaczenie dla jego prawa do obrony.

Zgodnie z art. 117² § 1 k.p.c. w razie oddalenia wniosku o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona nie może ponownie domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, powołując się na te same okoliczności, które stanowiły uzasadnienie oddalonego wniosku. Ponowny wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego,

oparty na tych samych okolicznościach, podlega odrzuceniu. Na postanowienie o odrzuceniu wniosku nie przysługuje zażalenie (§ 2).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy powód trzykrotnie występował z wnioskiem o ustanowienie na jego rzecz pełnomocnika z urzędu. W każdym z tych wypadków wnioskujący powoływał się na niezajomość przez niego obowiązujących przepisów prawa, złożoność sprawy oraz trudną sytuację materialną i zdrowotną. Pierwszy ze wskazanych wniosków został prawomocnie oddalony. Pomimo tego powód nadal domagał się ustanowienia na jego rzecz pełnomocnika z urzędu odwołując się do tego samego stanu faktycznego. Z ostatnim ze wskazanych wniosków powód wystąpił właśnie w postępowaniu apelacyjnym. Z tych też względów jego wniosek - jako ponownie oparty na tych samych podstawach - Sąd Okręgowy odrzucił na podstawie (...) § 1 i 2 k.p.c. .

Analizując zaś meritum apelacji za całkowicie nietrafny należy uznać zarzut naruszenia art. 49 k.p.c., przez nie wyłączenie od orzekania w sprawie sędziego referenta pomimo złożenia przez powoda uzasadnionego wniosku w tym przedmiocie.

Odnosząc się do powyższego wskazać należy, iż wniosek powoda o wyłączenie sędziego został prawomocnie rozpoznany. Postanowieniem z dnia 25 czerwca 2015 roku Sąd Rejonowy w Kutnie IV Wydział Pracy oddalił wniosek powoda o wyłączenie sędziego Pawła Wojasa od udziału w sprawie IV P 74/14. Postanowieniem Sądu Okręgowego w Łodzi VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 września 2015 roku zażalenie powoda na to rozstrzygnięcie zostało oddalone. Wobec tego na obecnym etapie postępowania brak jest uzasadnionych podstaw do twierdzenia o zasadności wyłączenia sędziego referenta od orzekania w postępowaniu rozpoznawczym.

W ocenie Sądu II instancji chybione jest też twierdzenie apelacji, iż na gruncie rozpoznawanej sprawy zachodzą podstawy faktyczne do uwzględnienia powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

W myśl art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

- 1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;
- 2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie;
- 3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Jak zasadnie podniósł Sąd I instancji oznacza to, iż w procesie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, Sąd nie może badać ponownie okoliczności decydujących o istnieniu wiarygodności stwierdzonej tym tytułem wykonawczym - merytorycznie rozstrzygać w przedmiocie przesądzonym prawomocnym wyrokiem – lecz badać nowo powstałe okoliczności sprawiające, iż potrzeba prowadzenia egzekucji się dezaktualizuje. Innymi słowy, wniesienie powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności polega na zwalczaniu zasadności lub dopuszczalności egzekucji. Powództwo opozycyjne przewidziane w art. 840 k.p.c. nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym orzeczeniem. W związku z tym nie jest dopuszczalna merytoryczna zmiana uprzednio wydanego prawomocnego orzeczenia na podstawie art. 840 k.p.c. (wyr. SN z 12.12.1972 r., II PR 372/72, L.). Wytoczenie powództwa przeciwegzekucyjnego powinno być skoncentrowane wyłącznie wokół analizy jego przesłanek, a nie istoty sprawy zakończonej już prawomocnie orzeczeniem stanowiącym tytuł wykonawczy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi - I Wydział Cywilny

z dnia 27 czerwca 2014 r. I ACa 1532/13 Legalis Numer 1067306). Zadaniem powództwa opozycyjnego nie jest weryfikacja prawidłowości prawomocnego orzeczenia, które - w braku odmiennych unormowań - wiąże sąd rozpoznający to powództwo. Powództwo z art. 840 k.p.c., jako środek merytorycznej obrony dłużnika, pozwala jedynie na zakwestionowanie wykonalności tytułu wykonawczego w drodze badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tym tytułem i bezwzględnie musi być oparte na przyczynach materialnoprawnych - podstawach wymienionych w pkt 1-3 omawianego przepisu. (por. też: uchwała SN z dnia 17 kwietnia 1985 r., III CZP 14/85, OSNC 1985, nr 12, poz. 192; wyrok SN z dnia 21 lipca 1972 r., II CR 193/72, OSNC 1973, nr 4, poz. 68; postanowienie SN z dnia 24 sierpnia 1973 r., II PZ 34/73, LEX nr 7295; postanowienie SN z dnia 18 marca 1971 r., I CZ 110/70, LEX nr 6896). Wytaczając powództwo opozycyjne dłużnik powinien wykazać, że tytuł wykonawczy nie odpowiada istotnemu i rzeczywistemu stanowi rzeczy (por. H. Pietrkowski, [w:] Ereciński, Komentarz KPC, t. 4, 2009, s. 225).

W przedmiotowej sprawie powód powołując się na fakt istnienia rozdzielności majątkowej oraz popełnienie czynu niedozwolonego przez małżonkę, nie wykazał tych okoliczności. Podnoszone przez niego zarówno w pozwie, jak i w apelacji przyczyny rzekomo usprawiedliwiające wniesienie powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności istniały już w chwili prowadzenia procesu przeciwko małżonce powoda, jak i później w postępowaniu klauzulowym i tam były przedmiotem analizy. Tym samym nie stanowiły przesłanek z art. 840 k.p.c. Trzeba przy okazji podkreślić, że przeciwko możliwości ponownego analizowania okoliczności, podlegających zbadaniu w postępowaniu rozpoznawczym, jak i klauzulowym przemawia także fakt, iż orzeczenie sądowe, które stanowi podstawę tytułu wykonawczego korzysta z powagi rzeczy osądzonej, zaś prawomocne postanowienie w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy (art. 365 § 1 k.p.c.).

O słuszności powództwa przeciwegzekucyjnego nie mogły decydować też okoliczności ogólne oparte na poczuciu krzywdy powoda takie jak fakt, iż to nie powód odpowiada za powstałą szkodę i nie on dokonał zaboru mienia pozwanego. Do podstaw powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności nie należy bowiem nadużycie prawa z art. 5 k.c. Artykuł 5 k.c. nie może stanowić skutecznej podstawy trwałego pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności (wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 27 stycznia 1999 r. II CKN 151/98 Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach - I Wydział Cywilny z dnia 4 września 2014 r. I ACa 325/14 Legalis Numer 1091706). Tym samym przekonanie powoda, że egzekwowanie od niego świadczeń, za których powstanie winę ponosi jego żona jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego na gruncie art. 840 k.p.c. nie może przynieść spodziewanych przez niego skutków procesowych.

Tym samym w ocenie Sądu Okręgowego w okolicznościach sprawy całkowicie zbędnym było przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka M. K. wnioskowanego przez powoda. Skoro bowiem, co podnosi w apelacji skarżący, zeznania te miałyby potwierdzić wyłącznie fakt, iż powód nie brał udziału w czynie niedozwolonym i nie działał na szkodę pozwanego ani nie czerpał z działania małżonki żadnych korzyści majątkowych, dowód ten w rozumieniu art. 227 k.p.c. nie miał żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia, gdyż nie dotyczył faktów mających w sprawie istotne znaczenie.

Na marginesie podnieść również należy, że zarówno przed nowelizacją, jak i po art. 41 § 1 KRO stanowi o możliwości „zaspokojenia” wierzyciela z majątku wspólnego, co oznacza możliwość skierowania do majątku wspólnego egzekucji. Nie oznacza to jednak, że małżonek dłużnika staje się współodpowiedzialny za zaciągnięte przez tego dłużnika zobowiązanie. Małżonek dłużnika, niebędący dłużnikiem osobistym odpowiada z majątku wspólnego, na podstawie art. 41 KRO. Taki małżonek nie staje się dłużnikiem w znaczeniu prawa materialnego także z chwilą nadania przeciwko niemu klauzuli wykonalności na podstawie art. 787 k.p.c. Staje się on z tą chwilą tylko tzw. dłużnikiem egzekwowanym (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku - V Wydział Cywilny z dnia 20 lutego 2015 r. V ACa 831/14 Legalis Numer 1242432). Wobec tego twierdzenia apelacji, iż powód wobec możliwości prowadzenia przeciwko niemu egzekucji został obarczony osobiście odpowiedzialnością, za czyn którego nie popełnił nie można zaakceptować.

Reasumując - w kontekście powyższych rozważań - Sąd Okręgowy przyjął, iż prezentowana w apelacji argumentacja w całości jest chybiona i jako taka nie może się ostać. Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie i trafnie wywiódł na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, iż na gruncie rozpoznawanej sprawy nie zostały spełnione przesłanki z art. 840 k.p.c. pozwalające na pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Zaskarżony wyrok odpowiada zatem prawu.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy w Łodzi na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację strony powodowej, jako bezzasadną.